

**MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Vejledning til folkeskolens prøver i faget tysk – 10. klasse

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
August 2016

Indholdsfortegnelse

Indledning og formål	2
Nyt for prøvetermin 2017	2
Prøvegrundlag - Fælles mål	3
Prøveform og prøveforløb	3
Mundtlig prøve.....	3
Før prøven	3
Tekstopgivelser og temaer	4
Dispositionen.....	4
Eksempel på en disposition	6
Selve prøven.....	7
Præsentationen.....	7
Samtalen	7
Information til eleverne	7
Censor	7
Vurderingskriterier - mundtlig	8
Evalueringskema mundtlig tysk FP 10	9
Vejledende karakterbeskrivelser mundtlig tysk FP10	10
Skriftlig	11
Hæfte 1: Sprog og sprogbrug	11
Hæfte 2: Fri skriftlig fremstilling.....	11
Anvendelse af it.....	11
Information til eleverne	12
Vurderingskriterier - skriftlig	12
Evalueringsark skriftlig tysk FP10	13
Karakterbeskrivelser skriftlig tysk FP10.....	14
Hjælpe midler.....	15
Elever med særlige behov/tosprogede elever	16
Fagbilag Tysk FP10	17

Indledning og formål

Formålet med denne vejledning er at forklare og uddybe de krav, der stilles i prøvebekendtgørelsen i faget, således at skolens ledelse og faglærer kan få svar på de prøverelaterede spørgsmål, der måtte være i forbindelse med forberedelse og afholdelse af folkeskolens prøver.

Vejledningen tydeliggør den sammenhæng, der er mellem prøvebekendtgørelsen og folkeskolens formål, fagformålene, kompetencemål, færdigheds- og vidensmål i Fælles Mål og den vejledende læseplan for faget, således at skolens ledelse og faglærer kan få svar på eventuelle prøverelaterede spørgsmål.

Kravene i faget tysk som de er beskrevet i Fælles Mål og prøvebekendtgørelsen, danner grundlaget for tilrettelæggelsen af prøverne i tysk. Ifølge folkeskolelovens § 18, stk. 3, skal undervisningens indhold fastlægges således, at kravene ved prøverne i de enkelte fag kan opfyldes.

Eleverne skal inden prøverne orienteres om prøvekravene og vurderingskriterierne og om, hvordan prøvernes enkelte dele foregår.

Læs mere i:

Prøvebekendtgørelsen: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=176719>

Fagbilaget for tysk bakerst i denne vejledning

Fælles Mål for tysk : <http://www.emu.dk/omraade/gsk-l%C3%A6rer/ffm/tysk>

Læseplanen for tysk i 10. klasse: http://www.emu.dk/sites/default/files/L%C3%A6seplan_Tysk10.pdf

Karakterbekendtgørelsen: <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=167998>

Yderligere information og vejledning om prøveafholdelse kan læses i prøvemappen:

<http://www.uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Folkeskolens-proever>

Nyt for prøvetermin 2017

I den mundtlige prøve er begrebet redegørelse erstattet af præsentation, således at begreberne stemmer overens med Fælles Mål. Hermed åbnes mulighed for nye præsentationsformer. Krav og vurderingskriterier er uændret.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Prøvegrundlag - Fælles mål

Tyskundervisningen er beskrevet ud fra de tre overordnede kompetenceområder:

- Mundtlig kommunikation
 - Lytning, Samtale, Præsentation, Sprogligt fokus
- Skriftlig kommunikation
 - Læsning, Skrivning, Tekster og medier, Sprogligt fokus
- Kultur og samfund
 - Kulturforståelse, Kulturmødet og Tysk som adgang til verden

Ved den mundtlige prøve vurderes elevernes kompetencer inden for områderne Mundtlig Kommunikation og Kultur og samfund, mens eleverne ved den skriftlige prøve vurderes i kompetencerne inden for Skriftlig kommunikation og Kultur og samfund.

Prøveform og prøveforløb

Mundtlig prøve

Prøven består af en decentralt stillet opgave til vurdering af mundtlige kompetencer

1. Præsentation af elevernes selvvalgte emne indenfor et lodtrukket tema (cirka syv minutter)
2. Samtale om det lodtrukne tema med udgangspunkt i elevernes præsentation (cirka syv minutter)

Prøven er todelt og varer 20 minutter inklusive votering.

På baggrund af en helhedsvurdering gives der én karakter.

Første del af prøven består af elevernes præsentation af et selvvalgt emne indenfor et lodtrukket tema på baggrund af en godkendt disposition, efterfulgt af eksaminators korte spørgsmål og kommentarer. Censor kan stille uddybende spørgsmål.

Anden del af prøven er en samtale/interaktion med eksaminator inden for samme tema. Censor kan stille uddybende spørgsmål.

Før prøven

- Det kortlægges, hvilke tekster og temaer, der skal opgives til - prøven ud fra årets bearbejdede tekster.
- Tidligst 10 skoledage før de skriftlige prøver trækker eleverne lod blandt de opgivne temaer. Lodtrækningen kan foregå individuelt eller i mindre grupper. Hver elev/elevgruppe vælger et emne indenfor det lodtrukne tema. Dette godkendes af læreren.
- Det selvvalgte emne skal lægge op til en inddragelse af kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande, så eleverne har mulighed for at anvende deres viden herom.
- Eleverne udvælger kilder på tysk, der ligger ud over de fælles tekstopgivelser, og fordyber sig i det valgte emne med læreren som vejleder.
- Eleverne udformer med lærerens vejledning disposition for præsentationen. Erfaringsmæssigt benyttes 8 – 10 lektioner til dette arbejde.
- Den færdige disposition underskrives af både lærer og elev og skal være censor i hænde senest 14 kalenderdage før prøven afholdes.

Eleverne kan vælge at arbejde sammen 2-3 om et emne i forberedelsesfasen. De afleverer dog hver sin disposition, og de går til prøve hver for sig. Dispositioner, der er forholdsvis ens, vil derfor forekomme.

Tekstopgivelser og temaer

Tekstopgivelser er vigtige, fordi de danner baggrund for prøven og er forbindelsen mellem den daglige undervisning og prøven. Det forventes, at eleverne kan tale om de opgivne tekster, og at eleverne kan genkende nogle af de ord og udtryk, der knytter sig til teksterne, men eleverne afkræves ikke et referat af teksterne. Teksterne skal være en hjælp til elevernes egen sprogproduktion. Det er derfor også væsentligt, at eleverne er med til at udvælge netop de tekster, der interesserer dem mest. Vigtige kriterier i valget af tekster er ikke mindst, at de motiverer og engagerer eleverne – og at teksterne i øvrigt er gode til samtale og argumentere ud fra.

Tekstopgivelserne skal udgøre 30-40 normalsider og minimum 5 eksempler på æstetisk eller multimodal tekst. En normalside er 1.300 bogstaver/tegn. Æstetiske/multimodale tekster tælles ikke som normalsider. Alle opgivelserne skal være på tysk. For normalsiderne angives titel, forfatter, forlag og normalsideantal. Ved æstetiske og multimodale tekster angives fx titel, kunstner og årstal, eller der kan angives et link.

Teksterne skal være af passende sværhedsgrad, dvs. at teksterne skal ligge inden for rammerne af læseplanen.

De opgivne tekster skal være bredt sammensat i forhold til teksttyper og indhold, ligesom de i forskelligt omfang skal afspejle kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande. Desuden skal flere tysktalende lande være repræsenteret i opgivelserne.

Teksterne skal inddeles i 4 – 6 temaer.

Opgivelserne kan være fælles for hele klassen eller individuelle for enkelte elever eller grupper af elever. I tilfælde af individuelle opgivelser bør en oversigt over elever og tekstopgivelser, fx i form af et afkrydningskema, vedlægges opgivelserne til censor.

Eksempler på tekster, der opgives med normalsideantal:

- Noveller, artikler, interviews, fortællinger, fagtekster, sange*

Eksempler på æstetiske/multimodale tekster:

- Malerier, reklamer, hjemmesider, tegneserier, film, musikvideoer, TV-programmer, Youtube-klip, sange*

*Bemærk at nogle teksttyper (fx sange) enten kan opgives som almindelig tekst eller æstetisk/multimodal tekst afhængig af, hvordan der er blevet arbejdet med teksten i undervisningen.

Dispositionen

Til den første del af den mundtlige prøve udarbejder eleverne en disposition, som skal tjene som udgangspunkt for præsentationen. Dispositionen skal indeholde:

- elevens navn og klasse
- titel på det overordnede lodtrukne tema
- titel på det selvvalgte emne
- stikord til, hvad eleven vil præsentere
- kilder (ud over tekstopgivelserne)
- lærerens og elevens underskrift

Dispositionen skal være på tysk og tjener som oversigt for elev, lærer og censor. Den skal ikke indgå i den endelige vurdering, idet den udelukkende er af orienterende karakter. Den er tænkt som en hjælp for eleverne.

Dispositionen skal være i stikordsform. Med stikord menes ét eller flere ord, hvis funktion er at minde eleverne om, hvad de skal sige. Se eksempler på de følgende sider omkring omfanget af en disposition. Præsentationen skal vare ca. 7 minutter, hvilket dispositionens omfang også skal afspejle.

Alle elever skal aflevere en disposition. Det er lærerens opgave at sikre dette. Fremstilling af dispositionen kan i nogle tilfælde kræve megen hjælp fra lærerens side. Hvis en elev efter denne hjælp undlader at aflevere sin disposition, kan eleven ikke aflægge den mundtlige prøve i tysk.

I arbejdet med det selvvalgte emne anvender eleverne kilder, som ligger ud over de fælles tekstopgivelser og disse anføres på dispositionen. Kilderne skal være på tysk.

Dispositionen kan indeholde billeder. For at eleverne i forbindelse med forberedelse af præsentationen i højere grad kan anvende arbejdsformer, der afspejler den daglige undervisning på dette område, gives eleverne mulighed for, efter aflevering af dispositionen og på egen hånd, at forberede præsentationen vha. et præsentationsprogram, som fx power point. Kun ord fra dispositionen og ikke-levende billeder må indgå i den valgte præsentationsform. Eleven må ved prøven ikke have flere stikord til rådighed, hverken på dispositionen eller på den eventuelle præsentation, end dem, der står på den underskrevne disposition.

Eleverne bliver hverken vurderet på dispositionen eller den eventuelt valgte præsentationsform.

Eksempel på en disposition

Name:

Unser Thema: Sport

Mein Thema: Fußball

Warum habe ich dieses Thema gewählt?

- Persönliche Interesse
- Meine Familie
- Viel Fußball
- Mein Jahr in dieser Schule

Fußball in Deutschland

- Entwicklung der letzten 50 Jahren
- Die Bundesliga
- Bedeutung für Deutschland
- Meine Lieblingsmannschaft in der Bundesliga

Deutschlands Nationalmannschaft

- Die wichtigsten Spieler
- Ost- und Westdeutschland
- Weltmeister 2014

Perspektivierung

- Internationaler Fußball
- EM 2016

Literatur

https://de.wikipedia.org/wiki/Deutsche_Fu%C3%9Fballnationalmannschaft

<https://www.dosb.de/de/eliteschule-des-sports/standorte/>

- <http://www.n-tv.de/sport/Abschiedsgruss-der-DFB-Elf-article594499.html>

Schüler/in

Lehrer

Selve prøven

Prøven består af to dele, præsentation og samtale, som vurderes samlet.

Præsentationen

Prøven begynder med elevernes præsentation af et selvvalgt emne, der bl.a. skal belyses via de valgte kilder. Det er vigtigt, at eleverne får mulighed for at præsentere det forberedte stof uden afbrydelser, som vil kunne forstyrre elevernes koncentration. Kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande skal inddrages. Efter præsentationen kan eksaminator og censor stille korte uddybende spørgsmål.

Samtalen

Anden del af prøven består af en samtale mellem elev og eksaminator med udgangspunkt i præsentationen af det selvvalgte emne, der udbredes til at omfatte det lodtrukne, overordnede tema. Eleverne skal her kunne perspektivere deres eget emne til det overordnede tema samt vise viden om hele temaet. Samtalen skal også fokusere på de kultur- og samfundsforhold, som temaet indeholder, og de perspektiver, der kan inddrages i forbindelse hermed.

Censor kan stille uddybende spørgsmål.

Information til eleverne

Eleverne skal inden prøven orienteres om prøvekrav, vurderingskriterier og om, hvordan prøvens enkelte dele foregår.

Umiddelbart før den første skriftlige prøvedag skal eleverne være bekendt med tekstopgivelserne.

I forbindelse med gennemgangen af prøvens form og indhold er det vigtigt at minde eleverne om, at de til prøven både skal medbringe dispositionen i samme form, som den er sendt til censor, og deres evt. udarbejdede præsentation.

For yderligere information om orientering af elever:

<http://www.uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Folkeskolens-proever/Tilrettelaeggelse/Orientering-af-elever>

Censor

Censor skal påse, at prøverne er i overensstemmelse med målene og de øvrige krav i reglerne om faget og prøverne.

Censor skal i øvrigt medvirke til og påse, at eleverne får en ensartet og retfærdig behandling, og at deres præstationer får en pålidelig bedømmelse.

Blanketten med tekstopgivelser, tekster og dispositioner sendes til censor, som skal være fuldt informeret om prøvens indhold. Lærer og censor kan, inden ovenstående sendes, aftale, hvilke tekster (og i hvilken form), der er behov for at medsende. Materialet skal være censor i hænde senest 14 kalenderdage før prøven. Det kan være hensigtsmæssigt at vedlægge en oversigt, der viser, hvilket overordnet tema og selvvalgt emne de enkelte elever skal til prøve i.

Når censor har modtaget materialet, kontakter han eller hun læreren. Lærer og censor drøfter derefter prøveafleggelsen og prøveopgaverne, så eventuelle tvivlsspørgsmål er afklaret inden prøvedagen.

Reglerne for censors opgaver fremgår af § 49 i prøvebekendtgørelsen.

Vurderingskriterier - mundtlig

Efter prøven forlader eleverne lokalet, og lærer og censor drøfter præstationen og giver én karakter. Lærer og censor skal tage notater om de enkelte elevs præstation, og censor skal give sit forslag til karakter først. Når lærer og censor er enige om en karakter, kaldes eleverne ind i prøvelokalet, hvor de modtager deres karakter sammen med en uddybende forklaring, der begrundes karakteren.

Der prøves i kommunikative færdigheder i form af mundtlig sprogfærdighed. Der lægges vægt på, at eleverne kan udtrykke sig forholdsvis klart i et enkelt sprog og kan udtale tysk forståeligt, herunder med en udtale og intonation, der ligner tysk sprogtone. I vurderingen indgår elevernes kendskab til kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande.

Der er først og fremmest fokus på at vurdere elevernes kommunikative kompetencer og færdigheder. I folkeskolen er det som tidligere nævnt vigtigt at huske på, at elevernes sprog er et "sprog, der er på vej", både med hensyn til sproglig korrekthed, ordforråd, intonation og udtale. Det vægtes positivt, hvis eleverne er i stand til at omskrive eller omformulere sig, hvis de mangler ord. Dog vil det virke forstyrrende, hvis eleverne anvender ord fra sit modersmål eller et andet sprog, hvis ordforrådet ikke slår til. Eller hvis udtalen af enkelte ord/sætninger er så afvigende, at det kan misforstås.

Vægtningen af prøvens enkelte delelementer skal bero på en omhyggelig afvejning af elevpræstationens kvaliteter og mangler. Det er i høj grad præstationens kvaliteter, der skal lægges mærke til – ikke manglerne. Karakterfastsættelsen foretages ud fra graden af målopfyldelse og er en absolut karaktergivning.

Eksaminator og censor skal opbevare deres notater fra prøven i et år. Evalueringsarket kan bruges som dokumentation.

Der er stort set ikke forskel på vurderingskriterierne for 9. og 10. klasse i hverken den mundtlige eller skriftlige prøve, da 10. klasse skal være et tilbud til de elever, der har behov for yderligere faglig kvalificering. De større krav, der stilles i den mundtlige prøve i 10. klasse, ligger i prøveformen, hvor eleverne skal lave en længere præsentation og i øvrigt fortsætte samtalen inden for samme tema, som de har lavet præsentationen ud fra. Derfor skal de ikke også vurderes efter sværere opnåelige kriterier end dem i 9.

Evalueringskema mundtlig tysk FP 10

Elevens navn:		12	10	7	4	02	00	-3
Præsentation								
1	Eleven præsenterer og viser indsigt i det selvvalgte emne.							
2	Eleven fremsætter synspunkter.							
3	Eleven anvender relevant og variereret ordforråd, herunder faste vendinger.							
4	Eleven anvender den relevante grammatik.							
5	Eleven anvender varierede sætningskonstruktioner.							
6	Eleven anvender viden om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande.							
Samtalen								
7	Eleven lytter, reagerer og tager initiativ i samtalen.							
8	Eleven bruger udtryk og vendinger til at holde samtalen i gang.							
9	Eleven anvender holdningsudtryk.							
10	Eleven udtrykker sig klart i et enkelt sprog.							
11	Eleven inddrager relevant viden i forhold til tema og tekstopgivelser.							
Generelt								
12	Eleven udtaler tysk klart og forståeligt.							
Karakter i mundtlig prøve								

Vejledende karakterbeskrivelser mundtlig tysk FP10

12	10	7	4	02	00	-3
Præsentation						
Elevens præsentation af det selvvalgte emne er fremragende. Eleven udviser et meget stort kendskab til relevante kultur- og samfundsforhold.	Elevens præsentation af det selvvalgte emne er fortrinlig. Eleven udviser et stort kendskab til relevante kultur- og samfundsforhold.	Elevens præsentation af det selvvalgte emne er god. Eleven udviser et forholdsvist stort kendskab til relevante kultur- og samfundsforhold.	Elevens præsentation af det selvvalgte emne er jævn. Eleven udviser kendskab til relevante kultur- og samfundsforhold.	Elevens præsentation af det selvvalgte emne er tilstrækkelig. Eleven udviser et begrænset kendskab til relevante kultur- og samfundsforhold.	Elevens præsentation af det selvvalgte emne er utilstrækkelig. Eleven udviser næsten intet kendskab til relevante kultur- og samfundsforhold.	Elevens præsentation af det selvvalgte emne er uacceptabel. Eleven udviser intet kendskab til relevante kultur- og samfundsforhold.
Eleven udtrykker sig sikkert og klart med et meget stort og relevant ordforråd, varieret brug af faste vendinger og sikker brug af den relevante grammatik.	Eleven udtrykker sig relativt sikkert og klart med et stort og relevant ordforråd, brug af faste vendinger og brug af den relevante grammatik.	Eleven udtrykker sig nogenlunde sikkert og klart med et nogenlunde dækkende ordforråd, brug af nogle faste vendinger og rimelig brug af den relevante grammatik.	Eleven udtrykker sig mindre sikkert og klart med et mindre dækkende ordforråd, få faste vendinger og noget usikker brug af den relevante grammatik.	Eleven udtrykker sig med et begrænset ordforråd, meget få faste vendinger og usikker brug af den relevante grammatik.	Eleven udtrykker sig i et usammenhængende sprog, med et begrænset ordforråd, uden brug af faste vendinger og meget usikker brug af den relevante grammatik.	Eleven udtrykker sig i et usammenhængende sprog med et utilstrækkeligt ordforråd, uden brug faste vendinger og utilstrækkelig brug af den relevante grammatik.
Samtalen						
Eleven indgår i samtalen på fremragende vis med sikker og overbevisende brug af udtryk og vendinger.	Eleven indgår i samtalen på fortrinlig vis med sikker brug af udtryk og vendinger.	Eleven indgår i samtalen på tilfredsstillende vis med brug af nogle udtryk og vendinger.	Eleven indgår i mindre grad i samtalen med brug af nogle få udtryk og vendinger.	Eleven indgår i samtalen på tilstrækkeligvis med usikker brug af udtryk og vendinger.	Eleven indgår i samtalen på utilstrækkeligvis.	Eleven deltager ikke i samtalen.
Eleven anvender på fremragende vis viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.	Eleven anvender på fortrinlig vis viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.	Eleven anvender på tilfredsstillende vis viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.	Eleven anvender i mindre grad viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.	Eleven anvender på tilstrækkelig vis viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.	Eleven anvender på utilstrækkelig vis viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.	Eleven anvender ikke viden, ord og udtryk fra tekstopgivelserne.
Generelt						
Eleven taler klart og forståeligt med en fremragende udtale og intonation.	Eleven taler klart og forståeligt med en fortrinlig udtale og intonation.	Eleven taler forholdsvis klart og forståeligt med en god udtale og intonation.	Eleven taler forholdsvis klart og forståeligt med en mindre god udtale og intonation, der dog ikke er meningsforstyrrende.	Eleven taler i mindre grad klart og forståeligt med en usikker udtale og intonation, der af og til er meningsforstyrrende.	Eleven taler utydeligt med en udtale og intonation, der er meningsforstyrrende.	Elevens udtale og intonation er uacceptabel.

Skriftlig

Den skriftlige prøve består af to delelementer Sprog og sprogbrug og Skriftlig fremstilling. Opgaverne er fordelt i to hæfter.

På www.materialeplatformen.dk findes alle de skriftlige prøver fra 2010 og frem. Lærere kan logge på med deres uni-login.

Hæfte 1: Sprog og sprogbrug

Opgaverne i sprog og sprogbrug prøver elevens viden inden for centrale grammatiske og sproglige områder, for eksempel sætningens grundstruktur, de vigtigste sætningstyper og ordforråd. Hensigten er ikke, at eleverne lærer grammatiske regler udenad, men at de tilegner sig en funktionel grammatik til støtte for de kommunikative kompetencer.

Elevernes leksikalske kompetence er afgørende for, at kommunikationen lykkes. Opgavetyperne i Sprog og sprogbrug kan derfor fx være korrekt indsættelse af betydningsbærende ord. I den forbindelse er det vigtigt, at eleverne er vant til at arbejde med ordbogsopslag.

Det anbefales, at eleverne anvender cirka en halv time til løsningen af opgaven i Sprog og sprogbrug.

Hæfte 2: Fri skriftlig fremstilling

Der er to opgaver at vælge imellem til den fri skriftlige prøve.

Besvarelsen skal opfylde opgaveformuleringens krav, herunder afsender- og modtagerforhold.

Oplæggets tekst og billeder skal indgå i besvarelsen i overensstemmelse med opgaveformuleringen.

Antal ord vil fremgå af prøveoplægget. I de seneste år har antallet været 300-400 ord.

Hvis eleverne anvender computer, kan antallet af ord noteres til slut.

Det anbefales, at eleverne anvender cirka 2,5 timer til løsningen af opgaven i fri skriftlig fremstilling.

Anvendelse af it

På skoler, som giver eleverne adgang til internetbaserede hjælpemidler, bør det på forhånd afklares, hvilke internetadresser der må anvendes og hvor de link, som må benyttes ved prøven, er placeret på de enkelte computere.

Det skal fremhæves, at ud over adgang til tekstbehandling med grammatik- og stavekontrol, omfatter adgang til elektroniske hjælpemidler, herunder internetbaserede hjælpemidler, alene ordbøger og grammatiske oversigter. Bemærk at hjælpemidlerne ikke må have oversætterfunktion. Eleverne må ved prøven ikke benytte andre materialer eller værktøjer, herunder tekster og billeder fra internettet eller tekst, lyd og billedfiler på computere.

Adgangen til internettet kan foregå på computere, tablets eller smartphones. Det er på den baggrund vigtigt, at skolelederen informerer eleverne grundigt om såvel reglerne for adgang til hjælpemidler via internettet, som konsekvenserne af snyd under prøverne. Adgangen til internettet forudsætter, at skolelederen gennem tilsyn og it-foranstaltninger sikrer, at eleverne ikke overtræder reglerne.

Ved brug af elektroniske ordbøger, herunder onlineordbøger, er det vigtigt at være opmærksom på, at eleverne ved evt. computernedbrud kan få adgang til en trykt ordbog.

For yderligere information om anvendelse af it:

<http://www.uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Folkeskolens-proever/Afholdelse/Brug-af-it-udstyr-og-internet>

Information til eleverne

Eleverne skal inden prøven orienteres om prøvekrav, vurderingskriterier, grundlag for karaktergivning og om, hvordan prøvernes enkelte dele foregår. Eleverne bør have afprøvet et prøvesæt i løbet af 10. klasse.

For yderligere information vedr. orientering af eleverne:

<http://www.uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Folkeskolens-proever/Tilrettelaeggelse/Orientering-af-elever>

Vurderingskriterier - skriftlig

Den beskikkede censor retter og vurderer den skriftlige prøve.

Der gives en samlet karakter for den skriftlige prøve i tysk. Denne karakter sammensættes af 2 delkarakterer, som vægtes således:

- sprog og sprogbrug: 30%
- skriftlig fremstilling: 70%

Hæfte 1 rettes ud fra et retteark, hvor hver rigtig løst opgave giver ét point. Det samlede pointtal omsættes til en karakter, der sammen med karakteren for den skriftlige fremstilling (hæfte 2) udregnes til én samlet karakter.

Efter afholdelsen af prøven oplægges rettearket på Styrelsen for Undervisning og Kvalitets hjemmeside (www.uvm.dk/fp), og så hurtigt som muligt oplægges samme sted en omsætningstabel, som viser hvordan et antal korrekt løste opgaver omsættes til en karakter.

Prøverne i tysk er først og fremmest prøver i kommunikative færdigheder. I prøven er det derfor væsentligt primært at fokusere på det positive – altså det, som eleverne kan, frem for det, de ikke kan. Sproget skal kunne bruges i en kommunikativ sammenhæng, og prøven skal anvendes og opfattes således, frem for, at der fokuseres på fejl og høje korrekthedskrav.

I folkeskolen er det vigtigt at huske på, at elevernes sprog er et intersprog, det vil sige et "sprog, der er på vej" med hensyn til sproglig korrekthed. Desuden vil mange indfødte sprogbrugere også begå kongruens- og stavfejl. Disse fejl kan måske virke forstyrrende, men er ikke ødelæggende for forståelsen. Man skal ikke ignorere elevernes fejl, men det er vigtigt at vurdere, om det er fejl, der forstyrrer kommunikationen. Sagt med andre ord skal grammatiksynet passe til sprogsynet.

I vurderingen er det vigtigt at medtage såvel positive som negative sider af besvarelsen i den skriftlige fremstilling. Det er fx positivt, hvis eleverne benytter sig af de vendinger og det ordforråd, som indgår i prøveoplægget. Direkte afskrivning af dele af tekstoplægget vil dog ikke blive vægtet positivt.

Det er vigtigt at understrege, at der er tale om en helhedsbedømmelse, hvor ordforråd, sproglig kunnen, genre og indhold vægtes som en helhed. Karakteren gives på baggrund af denne helhedsbedømmelse ved hjælp af evalueringssarket og den vejledende karakterbeskrivelse.

Der er stort set ikke forskel på vurderingskriterierne for 9. og 10. klasse i hverken ved den mundtlige eller skriftlige prøve, da 10. klasse skal være et tilbud til de elever, der har behov for yderligere faglig kvalificering.

De større krav, der stilles i 10. klasse, ligger i prøveformen, hvor eleverne skal kunne skrive 100 ord mere, og de skal derfor ikke også vurderes efter sværere opnåelige kriterier end i 9.

Evalueringsark skriftlig tysk FP10

For overskuelighedens skyld kan det lette arbejdet for den statsligt beskikkede censor at benytte dette skema. Skemaet udfyldes under bedømmelsen af elevbesvarelsen og danner udgangspunkt for vurderingen af den skriftlige fremstilling.

Bemærk, at der er tæt sammenhæng mellem evalueringsskemaet og karakterbeskrivelserne.

Elevens uni-login:		12	10	7	4	02	00	-3
1	Eleven besvarer opgaven, herunder de enkelte delopgaver og antal ord.							
2	Eleven tilpasser indhold og stil til situationen/genren, afsender og modtager.							
3	Eleven anvender oplæggets tekst og billeder relevant.							
4	Eleven inddrager relevant viden om kultur og samfund i tysktalende lande.							
5	Eleven anvender centralt og variereret ordforråd, herunder relevante udtryk og faste vendinger.							
6	Eleven anvender varieret sætningsopbygning i sammenhængende skriftlig form.							
7	Eleven udtrykker sig klart og forståeligt.							
8	Eleven anvender centrale sprogbrugsregler bl.a. indenfor områderne: <ul style="list-style-type: none">- kongruens- sætningsopbygning- de mest anvendte verbers bøjning i nutid/præsens, førnutid/perfektum og datid/præteritum- kasus- personlige pronominer, de henførende pronominer og de possessive pronominer- præpositionernes anvendelse så kommunikationen lykkes.							
9	Eleven har en sikker brug af ordklasser.							
10	Eleven sætter tegn og staver, så kommunikationen lykkes.							
Karakter for fri skriftlig fremstilling								

Karakterbeskrivelser skriftlig tysk FP10

12	10	7	4	02	00	-3
Eleven besvarer de stillede opgaver udtømmende og anvender billeder og tekst fra oplægget på hensigtsmæssig vis. Eleven inddrager relevant viden om kultur og samfund.	Eleven besvarer de stillede opgaver i omfattende grad og anvender billeder og tekst fra oplægget. Eleven inddrager relevant viden om kultur og samfund.	Eleven besvarer de væsentligste elementer i de stillede opgaver og anvender i nogen grad billeder og tekst fra oplægget. Eleven inddrager relevant viden om kultur og samfund.	Eleven besvarer i nogen grad de stillede opgaver og anvender evt. billeder og tekst fra oplægget. Eleven inddrager evt. viden om kultur og samfund.	Eleven besvarer de stillede opgaver i minimalt acceptabel grad.	Elevens besvarelse er utilstrækkelig.	Eleven har ikke besvaret de stillede opgaver.
Eleven kommunikerer fremragende med et yderst relevant og varieret sprog, herunder ordforråd, faste vendinger og sætningsopbygning.	Eleven kommunikerer fortrinligt med et relevant og varieret sprog, herunder ordforråd, faste vendinger og sætningsopbygning.	Eleven kommunikerer godt med et dækkende sprog herunder ordforråd, faste vendinger og sætningsopbygning.	Eleven kommunikerer jævnt med et mindre dækkende sprog herunder ordforråd, faste vendinger og sætningsopbygning.	Eleven kommunikerer i tilstrækkelig grad med et begrænset sprog herunder ordforråd, faste vendinger og sætningsopbygning.	Eleven kommunikerer i utilstrækkelig grad med et utilstrækkeligt sprog.	Eleven kommunikerer i uacceptabel grad.
Eleven anvender de grundlæggende sprogbrugsregler på fremragende vis, således at kommunikationen er fuldstændig klar og forståelig. Besvarelsen kan indeholde få, uvæsentlige fejl.	Eleven anvender de grundlæggende sprogbrugsregler på fortrinlig vis, således at kommunikationen er klar og forståelig. Besvarelsen kan indeholde fejl.	Eleven anvender de grundlæggende sprogbrugsregler godt, således at kommunikationen er forholdsvis klar og forståelig.	Elevens anvendelse af grundlæggende sprogbrugsregler er mangelfuld, men kommunikationen er nogenlunde klar og forståelig.	Elevens anvendelse af grundlæggende sprogbrugsregler er mangelfuld i en grad, der hæmmer forståelsen.	Elevens anvendelse af grundlæggende sprogbrugsregler er mangelfuld, således at kommunikationen mislykkes.	Eleven anvender ikke grundlæggende sprogbrugsregler og kommunikationen mislykkes.

Hjælpemidler

Eleverne må anvende alle slags ordbøger fx dansk/tysk-, tysk/dansk- og tysk/tysk-ordbøger. Tosprogede elever må anvende ordbøger til/fra deres modersmål.

Eleverne må desuden arbejde med grammatiske hjælpemidler, som indeholder oversigter, eksempler og forklaringer af grammatiske områder. Den grammatiske oversigt må gerne være lærer-/elevproduceret.

Grammatikken må ikke have form af en daglig øvebog, hvori der forekommer længere tekststykker eller udfyldningsopgaver.

Der må advares mod grammatiske oversigter, hvor omfanget vil virke uoverskueligt i prøvesituationen. Kun grammatiske oversigter, som eleverne er vant til at arbejde med og derfor let kan finde rundt i, kan forventes at blive udnyttet hensigtsmæssigt ved prøven.

For yderligere information om tilladte hjælpemidler:

<http://www.uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Folkeskolens-proever/Afholdelse/Tilladte-hjaelpemidler>

Elever med særlige behov/tosprogede elever

I henhold til prøvebekendtgørelsens § 28 skal skolens leder tilbyde særlige prøvevilkår til elever med psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse eller tilsvarende vanskeligheder, når dette er nødvendigt for at ligestille disse elever med andre i prøvesituationen. Dette gælder også tosprogede elever og elever, der er ankommet sent i skoleforløbet. Disse elever kan medbringe ordbøger fra eget sprog til dansk, fra dansk til eget sprog eventuelt via et tredje sprog, uden at dette betragtes som en særlig tilrettelæggelse af prøven.

I prøvemappen på ministeriets hjemmeside www.uvm.dk/fp - afsnittet: Prøve på særlige vilkår. findes vejledning, som beskriver vilkår og muligheder for at tilrettelægge prøve på særlige vilkår i de enkelte fag.

Fagbilag Tysk FP10

4.1. Prøven består af en skriftlig og en mundtlig del, som kan afsluttes hver for sig.

4.2. Den skriftlige del af prøven omfatter en opgave i sprog og sprogbrug samt en opgave i skriftlig fremstilling.

4.3. Til besvarelsen af opgaven i sprog og sprogbrug og opgaven i skriftlig fremstilling gives der samlet 3 timer.

4.4. Der prøves i at

- udtrykke sig skriftligt i et forståeligt og sammenhængende sprog,
- udtrykke sig med et centralt ordforråd, herunder faste udtryk og vendinger,
- anvende grundlæggende sprogbrugsregler, så kommunikationen lykkes,
- stave og sætte tegn, så kommunikation lykkes,
- afpasse udtryksformen efter hensigt, modtager, situation og genre samt
- anvende viden om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande.

4.5. Ved prøven må der anvendes ordbøger og grammatiske oversigter. Ved brug af computer må der anvendes tekstbehandling med stave- og grammatikkontrol samt elektroniske ordbøger.

4.6. Der gives én karakter.

4.7. Den mundtlige prøve omfatter

- lodtrækning af tema,
- lærerens godkendelse af elevens valg af emne og kilder,
- elevens udarbejdelse af disposition og forberedelse af præsentation samt
- eksamination.

4.8. Til den mundtlige del af prøven opgives et alsidigt sammensat stof indenfor fagets kompetenceområder. Opgivelserne skal omfatte 30-40 normalsider af passende sværhedsgrad, omfattende skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives minimum 5 eksempler på æstetisk eller multimodal tekst. Flere tysktalende lande skal være repræsenteret i tekstopgivelserne. Hertil kommer de kilder, som eleven baserer sin præsentation på.

4.9. Årets opgivelser inddeles i 4-6 temaer, som alsidigt dækker det opgivne stof. Eleven trækker lod imellem disse temaer. Lodtrækning og forberedelse kan foregå individuelt eller i mindre grupper. Eksaminationen ved den mundtlige prøve foregår enkeltvis. Indenfor det lodtrukne tema vælger eleven i samråd med læreren et emne, som danner grundlag for elevens redegørelse ved den mundtlige prøve.

4.10. Efter lodtrækningen af temaet, der finder sted tidligst 10 skoledage, inden de skriftlige prøver påbegyndes, afsættes der undervisningstid til, at eleven kan arbejde med det selvvalgte emne. Eleven udarbejder med vejledning fra tysklæreren en disposition for det selvvalgte emne. Dispositionen skal indeholde

- stikord til, hvad eleven vil præsentere ved eksaminationen,
- en oversigt over anvendte kilder samt
- elevens og lærerens underskrifter.

4.11. Prøven består af elevens præsentation for det selvvalgte emne samt en samtale på baggrund af elevens redegørelse og det lodtrukne tema. Til brug for præsentation medbringer eleven sin godkendte disposition.

4.12. Der prøves i at

- præsentere og dokumentere indsigt i et selvvalgt emne indenfor et lodtrukket tema,
- deltage i en samtale på baggrund af det selvvalgte emne og det lodtrukne tema,
- tale tysk med en klar og forståelig udtale og intonation,
- anvende grundlæggende sprogbrugsregler, så kommunikationen lykkes og
- anvende viden om kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande.

4.13. Ved eksaminationen deles tiden ligeligt mellem elevens præsentation og den efterfølgende samtale. Hele prøven varer 20 minutter, inkl. karakterfastsættelse.

4.14. Der gives én karakter.